

Proslava ob zaključku šolskega leta na osnovni šoli Majde Vrhovnik v Ljubljani

Grozeča zanka

V junijskih dneh je bilo nič koliko takih ali podobnih proslav; in vendar je bila proslava na osnovni šoli Majde Vrhovnikove v Ljubljani nekaj posebnega. Morda ne toliko zavoljo proslave same, čeprav je bila tudi ta izredna, kot zavoljo samega položaja, v katerem se šola nahaja.

Na Slovenskem je še precej šolskih poslopij, ki imajo temne in tesne učilnice iz katerih, kljub vztrajnemu zračenju, zlepa ni moč pregnati zatohlega vonja, značilnega za stare zgradbe. In vendar večina teh šol še nima predvidenih možnosti za skorajšnjo preselitev v druge, bolj svetle in primernejše prostore.

V osnovni šoli Majde Vrhovnikove v Ljubljani pa že zdaj razpolagajo z velikimi in prostornimi učilnicami. Šola je lepa in sodobno urejena. Novejšega tipa, kot pravimo, na kar opozarja že velika avla in še posebej telovadnica, na katero bi bili lahko ponosni, ne samo na Slovenskem, ampak kjerkoli. Vse pa kaže, da bo šola morala zapustiti svoje sedanje domovanje. Ali bolje rečeno: nad moderno in lepo urejeno ljubljansko šolo, v nekoliko stisnjeni Gregorčičevi ulici, visi nekaj temnega, kot grozeči vrvi podobnega. Šola je postavljena v položaj obešenca, ki ne ve, ali mu bodo zadržili zanko okoli vratu ali ne.

Se je ta mora, ki visi nad šolo, čutila že na sami proslavi? Ne! Proslava je imela delovni značaj. Lahko bi rekli, da je bil to predvsem obračun, bogata žetev vztrajnih prizadevanj pedagogov in pridnosti učencev. Težko, skoraj nemogoče je naštetiti vse dejavnosti in uspehe, ki so jih dosegli samo v letošnjem šolskem letu, ki se je pravkar zaključilo.

Šola je imela cel bataljon značkarjev, tri pevske zборе, izdajali so svoje glasilo, številni krožki interesnih šolskih dejavnosti so bili izredno aktivni, učenci so tekmovali s pionirji — novinarji v republiškem merilu. Med člani matematičnega krožka je bilo veliko nagradencev — dobitnikov Vegovih priznanj. Šola Majde Vrhovnikove je, ob tekmovalstvu, ki ga je razpisal Pionirski list, dala republiško prvakino. Nagrade in pohvale so prejeli številni pevci šolskega združenega zbora. Člani šolskega športnega društva so nosili številnih di-

plom in pokalov, društvo samo pa je kot najboljši SSD prejel občinsko priznanje. Številnim uspehom pri raznih krožkih so se pridružile še razne humane akcije, ko so učenci zbirali sredstva za vietnamske otroke, ko so izvedli akcijo za pomoč ... izadetim po potresu, ko so za mladinsko ... revale ... tiču vneto prodajali znamke ipd.

Zvrstili so se novi nagrajenci, člani likovnega in literarnega krožka. Ob koncu proslave so našli odličnjake, ki so prejeli medalje. Še posebne priznanja pa so bili deležni tisti, ki so bili vseh osem let šolanja najboljši — odlični.

Dvorano so polnili ubrani glasovi združenih pevskih zborov, ko nam je pogled obvisel na ravnatelju šole. Stal je ob steni in na obrazu mu je lebdela čudna zmes ostro nasprotujočih si čustev. Bilo je očitno, bil je srečen, ponosen, a hkrati pretresen in žalosten. Znova smo pomislili na sestanek, na katerem je bilo jasno in glasno rečeno: »Obstoj osnovne šole Majde Vrhovnikove v Gregorčičevi ulici je na kocki. Zavoljo pomanjkanja zunanjih igrišč in zelenic. Zavoljo stolpnice, ki naj bi jo zidali domala ob boku šolske zgradbe. Stolpnica bo prinesla nekaj luksuznih stanovanj,« je bilo rečeno, »zato pa bo ogrozila obstoj šole«.

Nič novega ni bilo povedanega. Problem osnovne šole Majde Vrhovnikove se vleče že nekaj let. Zastavljeno je bilo vprašanje, ali se tega problema, v zvezi s šolo, dejansko ni zavedal nihče, ko so pričeli kopati temelje stolpnice? Urbanisti in načrtovalci so sicer natanko vedeli, da šola (zlasti sedaj, ko se ji obeta uvedba celodnevne pouka) mora imeti zelenice in zunanja igrišča in vendar so stolpnico načrtovali. Pri tem pa so igrišča in zelenice predvidevali na nasprotni strani šolskega poslopja, na žalost tam, kjer zemljišča ni. Vsaj prostega ne. Tam so zasebni vrtovi. Velik del zemljišča (v

urbanističnem načrtu prav tako namenjenega šoli, za igrišča in za zelenice) pa zavzema »Rimljani« s svojimi izkopaninami. In kaj ostane šoli? Nič! Pod takimi pogoji pa, naj je še tako sodobno in lepo urejena (nemara je bilo tudi v to urejenost vloženi ogromno sredstev in ne nazadnje tudi ogromno truda), dejansko ne bo imela možnosti za obstoj.

V mnogih slovenskih šolah so temne in tesne učilnice. Osnovna šola Majde Vrhovnikove razpolaga z velikimi in svetlimi prostori. Jih bodo preuredili v pisarne? V trgovine? V skladišča? In kje se bodo šolali otroci, ki živijo v okolju te ogrožene šole?

Pravijo, da se je kolektiv šole že od vsega začetka bori

proti zidavi stolpnice. Očitno brez uspeha. Pet ali več let je minilo od takrat, ko je bila zasajena prva lopata, jabolko spora pa še ni odstranjeno. Nemara bi bilo brez haska iskati krivce, a vprašanja se kljub vsemu grmadijo.

Če bomo sedanjo šolo ukinit ali bomo pričeli z gradnjo nove šolske zgradbe? Kdaj in kje? Morda pa bomo prizadete otroke spremenili v vozače? Če je tako: ali bo ta načrt veljal tudi za najmlajše? Za prvošolčke in drugošolčke? Ta rešitev bi bila do neke mere sprejemljiva, vendar le za otroke tistih staršev, ki imajo avtomobile, pa gospodinjske pomočnice ali vsaj babice — upokojenke, ki so dandanašnji res pravo zlato. In kako je zamišljena rešitev problema večine otrok, katerih starši nimajo niti avtomobila, niti gospodinjske pomočnice in so celo za babico prikrajšani, ki bi bila voljna voditi malčke na prvo pot učenosti? K temu dodajmo še to, da je med slednjimi starši, ki so v večini, precej takih, ki morajo že v zgodnjih jutranjih urah na delo, že pred šesto ali celo pred peto uro? So urbanisti in načrtovalci razmišljali tudi o tem? Morda bo šola Majde Vrhovnikove ostala in bomo zausta-

vili gradnjo stolpnice, kljub dejstvu, da je ta pogoltnila že lepe vsote denarja, še prej ko je s svojimi zidovi pričela rasti v višino.

Bo morda obveljala tretja možnost, da bodo podrli hiše, odkupili zasebne vrtove, preselelili rimske izkopanine, s čimer bi šoli omogočili ureditev tistih zelenic in zunanjih igrišč, ki jih je predvidel že urbanistični načrt?

Odločitev prav gotovo ne bo lahka. V vsaki od treh inačic bo ostalo nekaj grenkega. Zakaj? Kdo bo nosil stroške? Je zdajšnji situaciji botrovala nepremišljenost? Potrebna je hitra odločitev, o kateri je treba takoj seznaniti tudi javnost. Tiho šušljanje ne rodi dobrih sadov. Le poštena beseda ohranja ali pa ponovno oživlja zaupanje v ljudeh. In naj je napaka še tako huda, bolje jo je priznati in odpraviti, kot pa z glavno trmasto siliti skozi zid. Nič slabih misli ni pri tem, le tiha želja, da bi se stvari končno rešile, da bi se rešile sporazumno in v mirno, brez novih trenj in hudih besed. Te hude besede se ne smejo in ne morejo vleči v nedogled, saj je že Cervantes rekel, da celo lok ne more ostati večno napet.

MARTA GROM

Zbor občanov krajevnega skupnosti Gradišče

Ne teče vse gladko

V ponedeljek, 28. junija je bil v avli osnovne šole Majde Vrhovnik zbor delovnih ljudi in občanov krajevnega skupnosti Gradišče. Svet krajevnega skupnosti je vsem gospodinjskim poslom poslali hkrati z vabilom na zbor tudi po en izvod srednjeročnega programa dela in razvoja krajevnega skupnosti za obdobje 1976—1980 ter zaključni račun za leto 1975.

Na dnevnem redu je bila obravnava srednjeročnih programov mesta Ljubljana, občine Center in krajevnega skupnosti Gradišče, obravnava programa dela krajevnega skupnosti za leto 1976 ter zaključnega računa za leto 1975.

Obrazložitev osnov družbenega plana Ljubljane je podal predsednik izvršnega sveta skupščine mesta Ljubljane Viktor Leskovšek, medtem ko je osnutek srednjeročnega družbenega plana razvoja občine Ljubljana Center in osnutek srednjeročnega programa dela in razvoja krajevnega skupnosti Gradišče tolmačil predsednik sveta KS Ivo Bernard.

Alenka Gerlovič je v svoji razpravi predložila težave, pred katerimi se znajde vsak, ki želi sodelovati pri obravnavi nekega razvojnega programa. Opo-

zorila je, da se je zelo težko izreči za ali proti programskim točkam, ki niso dovolj določeno opredeljene. To velja na primer za tisti del razvojnega programa mesta, ki govori o tem, da je potrebno v Ljubljani širiti industrijo in za tisti del, ki predvideva nadaljnjo gradnjo športnih objektov. Kar zadeva širjenje industrije bi se bilo prav gotovo potrebno varovati širjenja takšne industrije, ki bi onesnaževala okolje ali trošila preveč vode. Glede gradnje športnih objektov pa se je izrekla v prid takšnim, ki bi služili športnemu udejstvovanju delovnih ljudi in mladine in proti takšnim, ki bi služili le »športni birokraciji«. Obširno je govorila tudi o problematiki tranzitnega prometa skozi mesto. Prometne težave, ki jih v krajevni skupnosti Gradišče predstavlja predvsem promet na Prešernovi in Aškerčevi cesti je povezala s podobnimi težavami, ki ogrožajo druge mestne predele, celo tistega, ki je rezerviran za klinike in bolnišnice. Po njenem mnenju bi se bilo potrebno odločno boriti proti povečevanju prometa skozi mesto. Nadalje se je zavzela še za budno čuvanje in ohranjanje vseh zelenih površin v mestu ter za to, da se pri odločanju o kateremkoli pomembnejšem objektu upoštevajo vse izdelane inačice in vsi predlogi enakovredno (na primer v primeru lokacije za krematorij, variante v zvezi z rešitvijo prometa na Prešernovi cesti ipd.).

Obširnejša je bila nadalje razprava v zvezi z osnovno šolo Majde Vrhovnik in v zvezi z adaptacijo objektov, ki so predvideni za otroško varstvo. Odločno podporo reševanju problemov osnovne šole sta dala v svoji razpravi tudi Mitja Ribičič in Olga Vipotnik. Pozvala sta zbor, da sprejme sklep da je šoli potrebno zago-

toviti pogoje za opravljanje njene vzgojnega in izobraževalnega poslanstva kar je bilo tudi soglasno sprejeto. Podprli pa so tudi prizadevanja za ureditev objektov za otroško varstvo.

Inženir Wedam, ki je sodeloval pri sestavljanju razvojnega programa krajevnega skupnosti, je omenil težave, ki se pojavljajo pri takem delu, še posebej če ga opravljajo prostovoljci. Zavzel se je za izdelavo univerzalne študije prometa v mestu; dalje da je pri vsaki stanovanjski gradnji potrebno misliti tudi na športne in rekreacijske objekte in da poslovne dejavnosti v centru ne bo moč več širiti, če nečemo, da postane poslovni del mesta mrtev — to je brez stanovalcev. Opozoril je tudi na možnosti, ki jih ima krajevna skupnost Gradišče za olepšanje tega mestnega predela in za izboljšanje življenjskih pogojev prebivalcev. V tem pogledu bi bilo moč napraviti veliko, če bi se prebivalci tega predela lotili urejanja dvorišč in vrtov med posameznimi stanovanjskimi objekti. Veliko je namreč dvorišč in vrtov, ki so sedaj zaprti, neurejeni in neizkoriščeni, z minimalnimi sredstvi pa bi jih lahko spremenili v parke, igrišča in zelenice, ki bi služile vsem prebivalcem in zelo olepšale mestno področje.

To so na kratko nekateri problemi, o katerih so zavzeto razpravljali občani Gradišča na svojem zboru. Tako predstavnik mestne skupščine Viktor Leskovšek, kot predsednik sveta krajevnega skupnosti Ivo Bernard sta obljubila, da bodo pripombe upoštevane. Zbor je ob zaključku potrdil tudi zaključni račun krajevnega skupnosti za leto 1976.

Udeleženci zbora so se razhajali pozno zvečer. Tiste, ki so se vračali domov po Prešernovi cesti, je kolona težkih tovornjakov spomnila, da so o enem največjih problemov premalo govorili in da žal niso dobili nikakršne obljube, da bodo upoštevane večkrat izražene želje prebivalcev tega predela, da se prometna zagata s Prešernove ceste ne bi prenašala še na Levstikov ulico, temveč da bi poiskali trajnejše in boljše rešitve.

M. SIMČIČ

Problematično v komunalnem gospodarstvu

Bomo ostali brez vode?

Stanje komunalnih objektov in naprav v Ljubljani je takšno, da bo brez novih energetskih zmogljivosti že v sezoni 1977/78 moč zagotoviti normalno ogrevanje le do 9 stopinj C, pri nadaljnjem padcu temperature pa sedanje zmogljivosti niso sposobne proizvesti in dobavljati zadostnih količin toplote.

Brez novih vodnih virov in izgradnje primarnega vodovodnega omrežja bo redna oskrba prebivalstva in gospodarstva ogrožena v tolikšni meri, da bo komunalna delovna organizacija prisiljena omejiti porabo vode. Enaki problemi se pojavljajo tudi pri analizi stanja kanalnega omrežja, ki je v vedno večjem razkoraku z razvodnim vodovodnim omrežjem. Brez že več let programirane centralne kuriščne naprave bo dokončno uničeno povodje Save na območju Ljubljane.

Komunalne delovne organizacije so imele lastne srednjeročne plane 1971—1975, v katerih je bil vgrajen in družbeno potrjen tudi

model financiranja. V tem modelu so t.i. »programske cene«, ki so komunalnim delovnim organizacijam zagotovile kreditno sposobnost za najemanje dolgoročnih posojil z odplačilnim rokom 20 let, s katerimi naj bi uresničile planske naloge. Plan izgradnje komunalne infrastrukture je bil zasnovan predvsem na načrtu stanovanjske graditve, njegova neuresničitev in spreminjanje pa sta povzročila, da je bilo potrebno spreminjati tudi plane komunalnih delovnih organizacij.

Čimprej komunalne SIS

Na ta način je bila iz planov komunalnih delovnih organizacij črtana predvsem vrsta planskih nalog s področja primarnih komunalnih objektov in naprav. Nenehno spreminjanje generalnega urbanističnega plana — tudi pod vplivom najrazličnejših lokalističnih vplivov — je povzročilo spremembe tudi že sprejetih letnih planov, zaradi vsega tega pa koncept sistematične in organske izgradnje komunalne infrastrukture ni bil uresničen.

V Ljubljani je zato treba čim-

S. DRLJE